

KVINNOFRONTEN

Box 2007, 128 21 Skarpnäck
e-post: kvinnofronten@sverige.nu
Org. nr: 802411-0119
Plusgiro: 5 56 23 - 3
hemsida:
www.kvinnofronten.nu

Till

FINANSDEPARTEMENTET
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

YTTRANDE

över SOU 2020:52 – "Rutavdrag för äldre" – Dnr. Fi2020/03706

Sammanfattning

Kvinnofronten stöder RUT-utredningens slutsats att ett RUT-avdrag för äldre *inte* bör införas. Vi *avstyrker* alltså helt det författningsförslag som utredningen ändå lägger fram.

Den stora majoriteten äldre använder inte befintliga RUT-avdrag idag. Kvinnor har i allmänhet betydligt lägre pension än män, och idag tvingas så många som hälften av alla kvinnor över 65 år i Sverige att leva helt eller delvis på garantipension, vilket många av Kvinnofrontens medlemmar kan vittna om gör det svårt att klara sin vardag. Därmed är det uppenbart att de flesta *kvinnor* i Sverige inte skulle ha råd att använda ett särskilt äldre-RUT heller, och för de få kvinnor som har möjlighet skulle det troligen gälla lika låga summor som vid RUT-avdrag idag. De allra flesta av oss har helt enkelt varken tillräckligt hög inkomst att köpa tjänster för, eller betalar tillräckligt mycket skatt för att kunna göra större avdrag. *RUT-avdrag för äldre skulle i praktiken gynna redan rika äldre män.*

RUT-avdraget är ett typexempel på den påstådda, men i praktiken falska, jämställdhetspolitik vi alltför ofta tvingas se idag – där övre medelklasskvinnor kan köpa sig "jämställdhet" med sina egna män genom att betala fattigare kvinnor att utföra sådana privata hushållstjänster som männen inte vill dela med dem, och som de allra flesta andra kvinnor aldrig har råd att köpa. Denna politik har gjort den så kallade *jämställdheten ojämlik*, och den sker på arbetarkvinnors bekostnad.

Kvinnofronten motsätter oss ett RUT-avdrag för äldre inte minst för att det skulle öka klyftorna i samhället; mellan kvinnor och män, mellan fattiga och rika. Det skulle innebära att flytta skattemedel *från* den allmänna välfärden, där majoriteten kvinnor kan få hjälp och stöd, *till* den privata marknaden, som huvudsakligen gynnar rika män. ***Samhälleligt stöd till äldre bör istället fördelas utifrån behov.***

Allmänna kommentarer

Genomgående för utredningstextens resonemang är den totala sammanblandningen mellan *äldres behov generellt* och RUT-avdragets möjlighet att underlätta *för vissa äldre*, nämligen de med bäst ekonomisk situation.

Kvinnofronten är en organisation som försöker tillvarata de kvinnors intressen som har det sämst ekonomiskt, det vill säga vi kvinnor som drabbas när samhället flyttar

ekonomiskt stöd från den generella välfärden till satsningar på lösningar som främst gynnar de rikaste, vilket oftast är män.

När utredningen beskriver att fler äldre har utnyttjat RUT-avdrag 2018 jämfört med 2008 tolkar vi därmed det ur våra medlemmarnas verklighet, vilket gör att vi ser hur denna ökning har skett *i takt med nedskärningar i den allmänna välfärden*. Den ökade ”marknadsproduktion” som utredningen konstaterar är huvudsyftet med RUT gynnar dem som har råd att köpa och göra avdrag för privata tjänster, det vill säga huvudsakligen rika män.

Utredningen skriver gång på gång att kvinnor utnyttjar RUT oftare än män. Men *den absoluta majoriteten av kvinnor i Sverige använder sig över huvud taget inte av RUT-avdrag*, och de äldre kvinnor som trots allt använder RUT gör det till ett medelvärde av under 5 000 kronor. Äldre kvinnor gynnas uppenbarligen inte av RUT utan behöver att samhället satsar på hemtjänst och äldreomsorg som utgår från *behov*, inte ekonomi.

Kvinnofronten beklagar att utredningen inte diskuterat RUT i förhållande till sådana avgörande frågor som Maria Ahlsten beskriver i sitt särskilda yttrande: om krav på kvalitet och dokumentation, samordning av den äldres behov, samarbete med hem-sjukvården, samt att tystnadsplikt, sekretess och skyldighet att rapportera missförhållanden inte gäller privata hushållsnära tjänster. Bristen på klargöranden kring dessa viktiga frågor leder till en oklarhet kring om samhällets ansvar för att den äldres behov av vård och omsorg kan tillgodoses på bästa sätt. Istället bygger ett eventuellt äldre-RUT in en uppenbar risk att kommuner i än högre grad än de gör redan idag skulle komma att hänvisa till privata köp av tjänster på marknaden istället för att erbjuda stöd utifrån *äldres behov*.

Kvinnofronten är därför helt emot en utvidgning av RUT – vare sig det gäller en ökad subventionering, omfattning av fler tjänster, en höjning av taket eller ett särskilt äldre-RUT.

Kommentarer till utredningens olika delar

Kapitel 3. Bakgrund och allmän inriktning på utredningens arbete

Utredningen konstaterar att de äldre som använder RUT-avdrag ofta gör det för *städning* och *omsorg och tillsyn*, och att det senare infördes i RUT-systemet för att den så kallade anhängigvården *”ökade kraftigt under de senaste åren”*.

Den ökningen har skett *i takt med nedskärningar i den allmänna välfärden*. Slutsatsen borde då inte vara att de rika bland de äldre (huvudsakligen män) därmed ska få kraftigt ekonomiskt stöd att *privat köpa* sig den omsorg och tillsyn som de fattiga bland de äldre (huvudsakligen kvinnor) ska finna sig i att till största delen bli utan. Istället borde det vara självklart att återgå till att ge stöd åt *alla* äldre medborgare *utifrån deras behov av omsorg och tillsyn*.

Utredningen påstår att vardagen skulle underlättas för dubbelarbetande kvinnor som idag ägnar sig åt anhängigvård om tjänsterna istället kunde köpas, men det är inte sant, *eftersom det inte är de dubbelarbetande kvinnorna som har råd att köpa sådana tjänster* i någon större utsträckning. Tvärtom innebär en utvidgning av RUT ytterligare en överföring av statliga medel från den generella välfärden till den privata marknaden, vilket gör att dubbelarbetande kvinnor drabbas än hårdare än idag.

UTREDNINGEN FORMULERAR sitt resonemang som frågor om *”vilket behov av ytterligare hushållstjänster som inträder vid vilken ålder”* eller *”vid vilket behov som rätten till ett utvidgat rutavdrag för äldre personer bör gälla”*.

Dessa formuleringar målar upp en falsk bild av att RUT-avdrag skulle ha något med *äldres behov i allmänhet* att göra. Det som utredningen beskriver som en *”rätt”* att göra

avdrag utifrån ”behov” finns ju inte i verkligheten, eftersom möjligheten att köpa eller göra avdrag för RUT-tjänster är fullkomligt avhängigt den ekonomiska situation som den enskilda individen befinner sig i – *och individer av könet kvinna i vårt samhälle* har oftast inte en sådan ekonomisk situation att vi kan köpa oss tjänsterna annat än undantagsvis. För att något ska kunna gälla ”*utifrån behov*” måste det erbjudas medborgarna generellt. En ekonomiskt bunden ”*avdragsrätt*” har ingenting alls med enskilda individers *faktiska behov* att göra.

UTREDNINGEN BETONAR gång på gång att fler kvinnor än män använder RUT-avdraget. *Men den stora majoriteten av alla kvinnor använder inte RUT-avdrag*, och de äldre kvinnor som trots allt gjort det har använt det till *ett medelvärde av under 5 000 kronor*.

De allra flesta medborgare oavsett kön använder inte RUT-avdrag alls och av de som använder det gör 3 av 4 ett avdrag för högst 5 000 kronor. De stora avdragen enligt RUT görs alltså av endast ett fåtal av de rikaste medborgarna. RUT är helt enkelt en odemokratisk konstruktion för att gynna redan rika. RUT-systemet reproducerar orättvisa och ojämlikhet.

UTREDNINGEN KONSTATERAR här att ”*Rutavdraget används generellt sett mer bland personer med högre inkomster än bland personer med lägre inkomster*”. Detta borde vara avgörande för analysen av företeelsen och borde självklart innebära att ingen ska kunna låtsas att RUT-avdrag har något med *äldres behov generellt* att göra. Ett demokratiskt samhälle som vill ge stöd åt sina äldre skulle inte införa ett system som främst gynnar de rikaste.

De boende i det rika området Danderyd norr om Stockholm tar ut mest RUT-avdrag i hela landet. Övriga bland de fem som orter som använder RUT mest är Lidingö, Lomma, Vellinge och Täby.¹ Alla hör till landets absolut rikaste kommuner.

Kapitel 5. Äldres inkomster och skatter

Kvinnofronten vill starkt kritisera att utredningen inte tydligare har diskuterat RUT-avdragets konsekvenser utifrån kön. Som framgår av tabell 5.2 är *närmare 8 av 10* av äldre med garantipension kvinnor. *Närmare hälften* av alla äldre kvinnor i Sverige idag tvingas i någon utsträckning leva på garantipension, mot *endast 15 procent* av männen. Och kvinnor har i större utsträckning än män bostadsbidrag på grund av sin alltför låga pension.

Utredningen har inte brytt sig om att utreda hur mycket pengar folk eventuellt har kvar att handla för efter att de betalat för hyra, mat och övriga vardagliga levnadsomkostnader, men trots det framgår även här att RUT är ett system som gynnar rika män.

Kvinnofronten anser *inte* att statliga subventioner för köpande av privata tjänster är rätt väg att gå. *Men om de politiska partier som förespråkar detta hade brytt sig det minsta om kvinnors möjlighet att köpa sådana tjänster borde medel i så fall istället avsättas kortsiktigt för att höja såväl garantipensionen som bostadstillägget idag och långsiktigt för att höja pensionerna över huvud taget.*

Utredningen diskuterar inte heller hur äldre kvinnors inkomster kan antas se ut i framtiden. Idag är det *endast 1 av 4* arbetarkvinnor som har fast jobb på heltid. Av dem med tidsbegränsade anställningar har majoriteten idag den allra mest otrygga formen: att kallas in vid behov eller vara anställd per timme, vilket inte ger samma möjlighet till tjänstepension. Inom privat hemtjänst i exempelvis Stockholm har inte heller ens hälften av företagen något kollektivavtal, vilket innebär att de anställda inte garanteras tjänstepension. Vilka följder får denna utveckling av arbetsmarknaden för kvinnors framtida pensioner och därmed möjlighet att köpa privata städ- och omsorgstjänster framöver?

Samma frågor kan ställas utifrån att arbetsmiljön har försämrats kraftigt under senare

är inom just kvinnoyrken och att långtidssjukskrivningarna samtidigt ökat så kraftigt bland kvinnor.

Det som utredningen beskriver som RUT-avdragets *huvudsyfte* är att öka marknadsproduktionen av sådant som städning, vård och omsorg etc, inklusive att också öppna för fler sådana privata företag på arbetsmarknaden. Det vill säga just detsamma som har ökat kvinnoförtrycket på arbetsmarknaden på sätt som vi beskrivit ovan. *Varför har då utredningen inte ens diskuterat hur just detta huvudsyfte på ovanstående sätt riskerar att minska kvinnors framtida inkomster/pensioner ytterligare, och därmed även minska kvinnors framtida möjligheter att använda RUT-avdrag?*

För att äldre kvinnor såväl idag som i framtiden ska kunna få sina behov av stöd tillgodosedda krävs istället en satsning på utbyggd hemtjänst och äldreomsorg.

NÄSTAN 3 1 000 ÄLDRE har *ingen* skatt kvar alls att reducera. 75 000 endast lite. Här framgår inte de berördas kön, men mot bakgrund av att *nästan varannan kvinna* som går i pension i Sverige idag delvis eller helt tvingas att leva på *garantipension* borde det vara lätt att konstatera att majoriteten kvinnor hör till dem som har liten eller ingen möjlighet att göra RUT-avdrag.

Återigen tvingas vi konstatera att själva systemet med bidrag till köp av privata tjänster gynnar rika män – oavsett eventuella behov. Kvinnor, särskilt de av oss med behov av vård och omsorg, gynnas av generell välfärd.

Kapitel 6. Det offentliga ansvar för äldreomsorgen

Kommuners omsorg om äldre ska utgå från att den som är äldre ska kunna *”leva ett värdigt liv och känna välbefinnande”*. Detta är en oerhört viktig grund för ett demokratiskt samhälle och därmed lika viktig princip att värna. Köp av privata tjänster får aldrig ställas i motsättning till denna grundprincip, som gäller *samhällets ansvar för medborgarna*.

Om det är något vi alla borde ha lärt oss av det senaste årets pandemi är det dessutom att nedskärningarna inom den generella välfärden har lett till extremt allvarliga konsekvenser för landets äldre, och att stora satsningar nu måste göras på vård och omsorg, inte minst just äldreomsorgen.

Kvinnofronten anser därför att samhället måste sluta skära ner på vård och äldreomsorg och sluta att lägga skattepengar på system som gynnar rika män, som RUT. Istället borde samhället satsa på sådant som gynnar alla medborgare: *att utveckla äldreomsorg och hemtjänst, öka antalet anställda inom vård och omsorg, och höja kvaliteten på all sådan allmän välfärd.*

Kapitel 7. Anhörigas och civilsamhällets roll

Det är *kvinnor* som huvudsakligen står för den anhörigomsorg som sker *vardagligt*, det vill säga sådant tungt och omfattande stödarbete som leder till utbrändhet eller till att tvingas gå ner i arbetstid, sluta arbeta och gå i pension tidigare än de annars skulle ha gjort. Detta i sin tur leder till att de dubbelarbetande kvinnorna sedan riskerar att få *ännu sämre pension*. Att däremot ge *ekonomiskt stöd* till anhöriga är vanligare bland män.

Därmed är det att använda kvinnors ökande dubbelarbete med anhörigomsorg som skäl till en utvidgning av RUT direkt hyckleri, eftersom det inte är alla fattiga dubbelarbetande kvinnor som har möjlighet att använda sig av RUT-avdrag.

Anhörigomsorgen har ökat i takt med nedskärningar. Men äldre vill ha *offentlig omsorg*, som hemtjänst, hellre än anhörigomsorg. Sådan offentlig omsorg är *inte* samma sak som köp av privata tjänster. *Det som offentliga medel borde användas till är just sådan offentlig omsorg som demokratiskt utgår från behov.*

De politiska partierna borde därmed lyssna till Riksrevisionen, och förbättra förut-

sättningarna för kommuner och regioner att ge stöd till äldre och stötta anhöriga.

Kapitel 8. Ålder och pensionering

Utredningen påstår att medellivslängden ökar och att det är den trenden vi har att förhålla oss till för framtiden. Detta upprepas på ett antal ställen i utredningen. Men återigen gör utredningens bristande könsperspektiv att analysen hamnar fel. Medellivslängden ökar stadigt för män, men för kvinnor är utvecklingen splittrad, eftersom medellivslängden för arbetarkvinnor *inte* ökar längre, tvärtom har den avstannat och den förväntade medellivslängden för arbetarkvinnor har i själva verket sjunkit sedan 2012.²

De äldre som behöver få stöd är alltså arbetarkvinnor, men det är just de som inte har någon nytta av ett äldre-RUT, utan tvärtom skulle behöva en ökad satsning på den allmänna välfärden, som utgår från individens *behov* och inte ekonomisk kapacitet. Skillnaden mellan könen i just beräknad medellivslängd visar att äldre-RUT är fel väg att gå om samhället ska tillgodose alla medborgares behov och inte bara satsa på ”reformer” som endast gynnar rika.

UTREDNINGEN INLEDER här med påståendet: *”I dag kallas pensionärstillvaron lite skämtsamt för den andra tonårsåldern – försörjd, inget arbete och begränsat med ansvar.”* Kvinnofronten ifrågasätter starkt att detta skulle vara någon allmän uppfattning, eftersom det definitivt inte gäller verkligheten för de av våra medlemmar som är pensionärer. Inget arbete, ja, men ofta med en förtvivlat svår ekonomisk situation och med tungt ansvar. Istället för att diskutera hur samhället kan stötta dem med svårast situation, det vill säga oftast kvinnor, avfärdas alla problem med formuleringar om att ”de flesta” kan se fram emot ”15-20 friska år” fyllda av fritid med resor etc. Återigen krockar utredningens verklighetsbeskrivning med de erfarenheter Kvinnofrontens medlemmar har av pensionärstillvaron.

Att en utredning som talar om äldres behov kan göra en så slarvig och helt könsneutral analys av äldres verklighet är beklämmande och visar inte på någon önskan att söka lösningar på de problem som finns för pensionärer som inte är rika och friska, utan faktiskt har behov av hjälp med vardagssysslor. Det blir här uppenbart att utredningens kommentarer om äldres ”behov” inte har någon som helst grund. Det vore ärligare om den som förespråkar äldre-RUT skulle vara tydlig med det som framgår på andra ställen i utredningen, nämligen att det är ”ökat marknadsproduktion” av hushållsarbete som är drivkraften (och därmed att redan rika män är målgruppen).

ÄVEN HÄR ANVÄNDER utredningen sig av slarviga och könsneutrala påståenden helt bortom arbetarkvinnors verklighet: *”En äldre person kan i dag se fram emot fler år med god hälsa och utan funktionshinder än tidigare.”* Texten fortsätter med kommentarer om att ”flertalet” har god hälsa, men med brasklappen att *”Andelen som anser sig ha dålig hälsa ökar med åldern och är högre för kvinnor än för män.”*

Som om det bara handlade om att kvinnor ”anser sig” ha dålig hälsa. Mot bakgrund av den negativa utvecklingen av kvinnors arbetsmiljö, som Arbetsmiljöverket beskrivit under senare år, och det faktum att många arbetarkvinnor tvingas att gå i pension i förtid, är det minst sagt anmärkningsvärt att utredningen kan ge en så odelat positiv bild av verkligheten för pensionerade kvinnor.

Kapitel 10. Ruttjänster för äldre personen

10.5.1 SÄLLSKAP

Utredningen konstaterar här helt korrekt att ensamhet är en stor ohälsfaktor för gruppen äldre. Kvinnofronten vill påpeka att detta grundläggande hälsoproblem *inte* åtgärdas genom att samhället ger bidrag/avdrag för rika äldre som vill betala för sällskap.

Förr i världen hade rika äldre damer ofta betalda sällskapsdamer, och självklart får äldre såväl damer som herrar följa den traditionen om de vill, men det är knappast rimligt att det därför ska införas *skattelättnader* för dessa rika äldre som vill köpa sig sådant sällskap. Inte ens i en förgången tid kom de rika på idén att kräva samhällsersättning för sina privata sällskapsdamer!?

De ideella organisationernas väntjänster, som utredningen nämner, erbjuder liknande sällskap till **alla** äldre, *oavsett inkomst eller förmögenhet*, och är därmed en mer demokratisk form stöd av mot ensamhet bland äldre. Samhället borde, om syftet är att *motverka äldres ensamhet*, hellre satsa på stöd till sådan befintlig, och demokratisk, ideell organisationsverksamhet, eller att sådant sällskap ska kunna erbjudas via hemtjänsten, än att ge pengar/bidrag/avdrag via RUT endast till ett fåtal rika äldre.

Utredningen påstår vidare att många äldre redan idag *”betalar”* för att slippa ensamhet, *”t.ex. genom medlemskap i föreningar”*. Sådana formuleringar uppvisar en närmast pinsamt konsumistisk inställning till mänsklig samvaro och en lika ofattbar okunskap om vad föreningsverksamhet är.

KVINNOFRONTEN motsätter oss att ”sällskap i bostaden eller i samband med rekreation, nöjesarrangemang eller liknande aktiviteter utanför bostaden” ska berättiga till RUT-avdrag.

10.5.2 MATLAGNING OCH BAKNING

Alla de äldre som behöver hjälp med matlagning och bakning ska ha rätt att få det samhälleliga stödet. Att via ett avdrag som gynnar rika underlätta för de rikaste, men inte för den med störst behov, är odemokratiskt. Den som är rik nog att köpa sig sådana tjänster kan självklart göra det, men utan att få bidrag/avdrag, eftersom ett demokratiskt samhälle inte ska gynna enbart de rika utan *utgå från äldres behov*.

Om syftet är att *uppnå bättre kosthållning för äldre* borde stöd till matlagning vara något som det skulle vara lättare för fler äldre att få via hemtjänst eller liknande, istället för att ge pengar/bidrag/avdrag via RUT endast till ett fåtal rika äldre som har möjlighet att köpa sådana tjänster.

KVINNOFRONTEN motsätter oss att ”matlagning och bakning” ska berättiga till RUT-avdrag.

10.5.3 ENKLARE TILLSYN AV BOSTADEN VID HEMMAVARO

Precis som i ovanstående fall bör statens stöd till sådan enklare tillsyn utgå från behov. Ett demokratiskt samhälle bör inte gynna enbart den rika gruppen äldre.

Om syftet är att tillgodose *äldres behov av att någon ser till bostaden* borde sådant stöd vara något som det skulle vara lättare för fler äldre att få via hemtjänst eller liknande, istället för att ge pengar/bidrag/avdrag via RUT endast till ett fåtal rika äldre som redan har möjlighet att köpa sådana tjänster.

KVINNOFRONTEN motsätter oss att ”enklare tillsyn av bostaden” ska berättiga till RUT-avdrag.

10.5.4 TRÄDGÅRDSSKÖTSEL

Liksom i exemplen ovan bör statens stöd till enklare trädgårdsskötsel, såsom plantering av blommor, träd och buskar samt plockning av frukt och bär med mera, utgå från *behov*.

Om syftet är att hjälpa *äldre med det trädgårdsarbete de inte längre kan göra* på grund av minskad *”rörelseförmåga”* etc borde även sådant stöd vara något som det skulle vara lättare för fler äldre att få via hemtjänst, kommunala så kallade *”fixartjänster”* eller på annat sätt, istället för att ge pengar/bidrag/avdrag via RUT endast till ett fåtal rika äldre som redan har möjlighet att köpa sådana tjänster.

KVINNOFRONTEN motsätter oss att ”trädgårdsskötsel” ska berättiga till RUT-avdrag.

10.5.5 RASTNING OCH PASSNING AV SÄLLSKAPSDJUR

Utredningen konstaterar att hundar, katter och andra sällskapsdjur kan vara en källa till glädje för äldre personer. Detta är mycket sant, och just därför är det så fel att ge ekonomiskt stöd i form av bidrag/avdrag enligt äldre-RUT enbart till de äldre som är rika nog att kunna köpa sig sådana tjänster respektive göra avdrag för dem. Även här borde det vara den äldres behov som är avgörande.

Om syftet är att öka äldres möjlighet att kunna hålla husdjur som glädjekälla borde ett stöd till detta konstrueras så att så många som möjligt kan få tillgång till sådant stöd. De äldre *med störst behov* av sådant stöd lär vara de fattigaste, det vill säga de som inte har möjlighet att resa, köpa dyra teaterbiljetter, gå på bio, fika på café och andra glädjeämnen som kräver pengar. Det är därför så särskilt fel att samhället skulle inrikta ett sådant djurstöd på att ge pengar/bidrag/avdrag via RUT, som endast gynnar det fåtal rika äldre som redan har möjlighet att köpa sådana tjänster.

KVINNOFRONTEN motsätter oss att ”rastning och passning av sällskapsdjur” ska berättiga till RUT-avdrag.

Kapitel 11. Subventionsgrad och tak för rutavdraget

Kvinnofronten är *helt emot* ett särskilt äldre-RUT, men stöder självklart utredningens förslag att – om det ändå skulle införas – vare sig underlaget och subventionsgraden borde ändras i jämförelse med allmänt RUT-avdrag.

Kvinnofronten stöder också utredningens slutsats att ett eventuellt äldre-RUT inte borde ha ett högre tak. Men utredningen påstår under 11.4 att *”den nuvarande subventionsgraden fortfarande är väl avvägd”*.

Detta påstående emotsågs av statistik. Kvinnofronten vill återigen betona att *majoriteten kvinnor i Sverige inte* har en sådan ekonomisk situation att de ens kan använda dagens RUT-avdrag. De äldre kvinnor som alls kunde göra RUT-avdrag 2018 gjorde det till ett medelvärde av *mindre än 5 000 kronor*, vilket framgår av utredningens tabell 4.2. Det är därmed uppenbart att RUT-avdragets tak ligger betydligt mycket högre än vad som är rimligt för kvinnor redan idag. ***RUT-avdrag är ett stöd som gynnar rika män.***

De som har störst behov av hjälp med städning och omsorgsarbete är de fattiga kvinnor som inte har någon möjlighet att använda RUT-avdrag, som dels har för låg inkomst och dels har för liten möjlighet till skatteavdrag. Det kvinnor behöver är en väl utvecklad allmän välfärd. RUT är en reform som gynnar rika män på fattiga kvinnors bekostnad.

Kapitel 13. Rutavdrag för anhöriga

13.2.1 EN UTVIDGAD ANHÖRIGKRETS

Kvinnofronten är emot RUT-avdrag för att det är *orättvist, ojämlikt och ojämställt* och främst gynnar rika män som kan göra stora avdrag. Detsamma gäller förstås även att anhöriga skulle få göra RUT-avdrag för äldre. Precis som med RUT över huvud taget skulle detta innebära att ge bidrag främst till rikare män, medan fattigare kvinnor tvingas fortsätta arbeta med sitt anhängigtöd.

KVINNOFRONTEN motsätter oss att en vidare krets av anhöriga ska ges rätt till särskilda ruttjänsterna för äldre för privata hushållstjänster de köper till äldre närstående personers hushåll.

Kapitel 16. Konsekvensbedömning

Utredningen beräknar att införandet av ett RUT-avdrag för äldre inledningsvis skulle kosta 86 miljoner och sedan 272 miljoner kronor. Detta är mycket stora summor av

samhällets medel. Att satsa så stora summor på ett system som *så uppenbart främst gynnar redan rika män* vore direkt oansvarigt av ett demokratiskt samhälle. Att på ett sådant demonstrativt sätt satsa skattemedel på att cementera orättvisor, växande ojämlikhet och *ökad ojämställdhet mellan könen* skulle säkerligen också få en konsekvens i form av ökat politikerförakt.

16.8 EFFEKTER FÖR JÄMSTÄLLDHET

Pensionsgruppens promemoria *Jämställda pensioner?* konstaterade 2016 att inkomstgapet mellan könen bland dem som yrkesarbetade var *17 procent*, medan det för pensionärer var *26 procent*.³ *Pensionssystemet i sig missgynnar kvinnor*. Äldre kvinnor har alltså en än värre ekonomisk situation jämfört med män än yngre kvinnor har. Det är därför inte konstigt att *majoriteten av alla kvinnor inte använder RUT-avdrag*.

Mot den bakgrunden är det direkt falskt att som utredningen här gör endast utgå från att antalet kvinnor än något fler än män *bland de relativt fåtaliga medborgare* som använder RUT idag, och utifrån det påstå att kvinnor skulle ”gynnas” av äldre-RUT.

Hälften av alla äldre kvinnor i Sverige idag tvingas i större eller mindre utsträckning leva på garantipension och kommer därmed inte att kunna använda äldre-RUT i någon större utsträckning. Bland Kommunals medlemmar är det *hela 7 av 10* som när de har blivit pensionärer är beroende av garantipension.⁴ Det är rika män som gör de stora avdragen enligt RUT, inte kvinnor.

RUT-avdraget är därmed ett typexempel på den falska retorik om jämställdhet som vi alltför ofta tvingas se idag, där övre medelklasskvinnor på ett individuellt plan får stöd att köpa sig ”jämställdhet” med sina egna män – genom att betala fattigare kvinnor att utföra sådana privata hushållstjänster som männen inte vill dela, och som de allra flesta andra kvinnor aldrig har råd att köpa. Denna politik har gjort den så kallade *jämställdheten ojämlik*, och den sker på arbetarkvinnors bekostnad.

KVINNOFRONTEN tvingas därför konstatera att utredningens påståenden om effekter för jämställdhet *inte alls* överensstämmer med verkligheten.

Arbetsgrupp hos Kvinnofronten

I Kvinnofrontens arbetsgrupp för remissvaret har Gerda Christenson, Viktoria Folkesson och Eva Larsson ingått.

Stockholm den 17 januari 2021

Kvinnofronten

Noter:

1. Martin Klepke: *Hela listan över Sveriges rutbidragstagare! Högst bidrag till Danderydsborna*. Tidningen Arbetet 4/1 2017. (Tidningens egna beräkningar utifrån Skatteverkets rut-statistik och SCB:s befolkningsregister.)
2. Martin Klepke: *Förväntad livslängd för arbetare sjunker*. Tidningen Arbetet 23/10 2018.
3. Pensionsgruppen: *Jämställda pensioner?* DS 2016:19.
4. Annakarin Wall: *Pensionen – en kvinnofälla. En rapport om kommunalares pensioner*. Kommunal 2015.